

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію

Барського Михайла Віталійовича

«Стратегічне управління ризиками у глобальних ланцюгах постачання»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Актуальність дослідження

Сучасні трансформаційні процеси у світовій економіці, зумовлені геополітичною нестабільністю, війсьними конфліктами, порушенням глобальних транспортно-логістичних маршрутів, цифровізацією бізнесу та зростанням кіберзагроз, істотно підвищують рівень невизначеності функціонування глобальних ланцюгів постачання. У цих умовах управління ризиками перестає бути виключно інструментом операційного контролю і набуває стратегічного характеру.

Використання економіко-математичного апарату для розрахунку ризик-скоригованих витрат (TRCs) та інтегрального показника результативності (IEs) надає роботі високого ступеня достовірності.

Особливої актуальності тема набуває для українських підприємств, інтегрованих у міжнародні логістичні мережі, що функціонують в умовах воєнного стану, структурної перебудови експортно-імпортних потоків та обмеженості ресурсів малого і середнього бізнесу.

Особливу цінність має «уніфікований покроковий план», орієнтований на малий та середній бізнес. Це заповнює прогалину, оскільки більшість досліджень у цій сфері зосереджені на великих корпораціях.

Дисертація М.В. Барського присвячена формуванню теоретико-методичних та прикладних засад стратегічного управління ризиками у глобальних ланцюгах постачання.

Обрана тематика відповідає сучасним тенденціям розвитку стратегічного менеджменту, supply chain management та концепції стратегічної стійкості (resilience). Автор не обмежується класичним менеджментом, а інтегрує підходи логістики, операційного аналізу та ІТ (AI, блокчейн, IoT). Це варто відзначити як сучасний міждисциплінарний підхід.

Актуальність роботи є обґрунтованою та не викликає сумнівів.

Ступінь наукової обґрунтованості результатів, їх новизна

Дисертаційна робота містить науково обґрунтовані результати, що базуються на поєднанні якісних та кількісних методів дослідження. Автор використовує системний підхід, інструменти SWOT- та PEST-аналізу, кореляційний аналіз із застосуванням індексу ефективності логістики (LPI), метод пріоритетного числа ризику (RPN), модель SCOR, радарний метод

інтегрального оцінювання стратегічних альтернатив, а також елементи сценарного моделювання.

У дисертації:

вперше розроблено уніфіковану модель системи стратегічного управління ризиками, адаптовану до обмежених ресурсів малих та середніх підприємств у глобальних ланцюгах постачання, що передбачає покрокову формалізацію процесів ідентифікації, оцінювання, пріоритизації та реагування на ризики, забезпечує швидке розгортання системи ризикостійкості в умовах високої турбулентності зовнішнього середовища;

удосконалено:

- алгоритм стратегічного аналізу ланцюгів постачання на рівні підприємства на засадах поєднання SWOT-аналізу з оцінкою логістичного потенціалу, який передбачає структурування внутрішніх ресурсів та зовнішніх можливостей, що дозволяє підвищити обґрунтованість вибору стратегії протидії ризикам для конкретних суб'єктів господарювання;

- методику системного аналізу ризиків у межах моделі SCOR, яку доповнено розрахунком пріоритетного числа ризику (RPN) та використанням діаграми Парето, що забезпечує високу точність ідентифікації «вузьких місць» у логістичних процесах (постачання, виробництво, доставка) та оптимізацію витрат на превентивні заходи;

- адаптивну концептуальну модель стратегічного управління ризиками у ГЛП, що базується на інтеграції рівнів ідентифікації, аналізу вразливості, сценарного прогнозування, стратегічного планування, управління змінами, що дозволило науково обґрунтувати перехід від реактивного до проактивного управління та забезпечити безперервність бізнес-процесів у глобальному середовищі

набули подальшого розвитку:

- термінологічно-понятійний апарат теорії менеджменту в частині визначення категорій «стратегічна стійкість» та «гнучкість ГЛП», шляхом уточнення взаємозв'язку між адаптивністю та відновлюваністю ланцюгів, що дало змогу чіткіше розмежувати функціональні характеристики стійкості та розширити теоретичну базу дослідження механізмів функціонування підприємств у кризових умовах;

- наукові положення щодо стратегічного партнерства у ГЛП, що передбачають формування логістичних альянсів на засадах спільного використання цифрових платформ, які обґрунтовані через аналіз синергетичного ефекту від інтеграції інформаційних потоків, що дало змогу розширити уявлення про колективну стійкість учасників глобальних мереж;

- класифікація логістичних ризиків у ГЛП, яку доповнено специфічними чинниками цифрових розривів та геополітичної турбулентності, на основі групування ризиків за джерелами виникнення та масштабом впливу, що забезпечило приріст знань щодо ідентифікації прихованих загроз у сучасних мережових структурах;

- методичний підхід до оцінювання стану та тенденцій розвитку світового ринку логістичних послуг, який базується на комплексному аналізі індексів LPI та Agility Emerging Markets, що дозволило виявити закономірності трансформації ГЛП та науково підтвердити посилення ролі регіональних логістичних хабів

Наукові положення логічно структуровані, внутрішньо узгоджені та підтверджені результатами апробації на прикладі міжнародних компаній різних галузей (фармацевтика, автомобілебудування, електроніка). Так, розроблена п'ятирівнева модель (від ідентифікації до управління змінами) підтвердила свою ефективність під час апробації у фармацевтичній та автомобільній галузях.

Доведено, що в сучасних умовах управління ризиками має трансформуватися з операційної функції у стратегічну основу бізнес-моделі.

Встановлено, що впровадження технологій «цифрового двійника» та інтелектуального аналізу даних дозволяє скоротити час реагування на збої та мінімізувати логістичні втрати.

Запропонована концептуальна модель забезпечує не лише вартісну економію, а й покращення сервісних показників, таких як рівень обслуговування та гнучкість ланцюга.

Отримані результати є новими, аргументованими та такими, що відповідають рівню дисертаційного дослідження на здобуття ступеня доктора філософії.

Практичне значення результатів

Практична значущість роботи полягає у створенні прикладного інструментарію для впровадження системи стратегічного управління ризиками в умовах високої невизначеності.

Результати впроваджено у діяльність ТОВ «МЦ Баухемі», що підтверджено відповідною довідкою, зокрема щодо формування підходу до забезпечення безперервності бізнесу та підготовки до сертифікації за ISO 22301.

Наукові результати дисертації використовуються також у навчальному процесі кафедри логістики Національного університету «Київський авіаційний інститут» при викладанні навчальних дисциплін «Екологістика», «Проектування ланцюгів постачання», при актуалізації освітньо-професійної програми «Глобальна логістика та управління ланцюгами постачання» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» при виконанні обов'язків зовнішнього стейкхолдера.

Розроблені методичні підходи можуть бути використані:

- підприємствами малого і середнього бізнесу;
- логістичними операторами;
- консалтинговими структурами;
- у навчальному процесі за спеціальністю «Менеджмент».

Відомості про дотримання академічної доброчесності

У дисертації та наукових публікаціях автора не виявлено порушень академічної доброчесності. Робота містить належні посилання на використані джерела та результати інших дослідників.

Зауваження до дисертації

Для покращення практичної значимості роботи є сенс розробити механізм взаємозалежності та взаємозв'язку між стратегічними та операційними рівнями прийняття рішень в умовах реальних підприємств.

Межі застосовності результатів. Робота орієнтована переважно на малі та середні підприємства. Доцільно було б окреслити обмеження застосування запропонованого механізму для великих транснаціональних корпорацій із високим рівнем цифрової інтеграції.

Цифрова складова дослідження. Автор обґрунтовує інтеграцію AI, IoT та блокчейн у систему управління ризиками, проте практичні аспекти впровадження цих технологій (вартість, складність інтеграції, бар'єри цифрової трансформації) розглянуті узагальнено і могли б бути деталізовані.

Можна додати рекомендацію щодо необхідності проведення окремого техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) для цифрових проєктів у логістиці.

Зазначені зауваження носять дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим нормам

Вважаю, що дисертація Барського Михайла Віталійовича «Стратегічне управління ризиками у глобальних ланцюгах постачання» є завершеною науковою працею, яка містить нові, актуальні та достовірні результати, має теоретичну та практичну значущість і відповідає існуючим вимогам до дисертацій за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Автор дисертації заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

За змістом та якістю теоретичних досліджень, математичного моделювання і отриманих результатів дисертаційна робота в повній мірі відповідає рівню дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та освітньо-наукової програми «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент». Дисертація повністю відповідає вимогам наказу МОН України N 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами).

Зважаючи на актуальність вирішених завдань, отриманих наукових результатів, теоретично обґрунтованих принципових наукових положень, використаних сучасних методів наукових досліджень, підтвердженої значимості, дисертаційна робота та представлені до розгляду публікації, задовольняють повною мірою вимогам п.п. 6-9. «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради

закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року та може бути рекомендованою до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді, а її автор, Барський Михайло Віталійович, заслуговує присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Рецензент:

**Доктор економічних наук, професор,
академік Академії економічних наук України,
член-кореспондент Транспортної академії України
професор кафедри логістики
Державного університету «Київський авіаційний інститут»**

Бугайко Дмитро Олександрович

